

เรื่อง การศึกษาชนิดวัชพืชของพืชนำเข้า พืชตระกูลกะหล่ำ

Weeds in Imported Brassicaceae Vegetables

ผู้ดำเนินการ ศิริพร ชิงสนธิพร^{1/} ธัญชนก จงรักไทย^{1/} มัตติกา ทองรส^{2/}^{1/}กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช^{2/}ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์

บทคัดย่อ

การชนิดวัชพืชในแปลงพืชผักตระกูลกะหล่ำ ซึ่งเป็นผักที่นำเมล็ดเข้ามาจากต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อวัชพืช ตั้งแต่ตุลาคม 2550 – กันยายน 2552 โดยสำรวจในพืชผัก 10 ชนิด ได้แก่ ผักกวางตุ้ง กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาว ผักกาดเขียว ผักกาดหัว ผักชีหูด ผักคะน้า บร็อคโคลี่ บร็อคโคลีนี ในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ 42 แปลง ภาคกลาง 33 แปลง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 18 แปลง รวม 93 แปลง พบวัชพืชทั้งสิ้น 176 ชนิด ใน 125 สกุล ของ 48 วงศ์ วงศ์ที่พบจำนวนชนิดสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ วงศ์ทานตะวัน Asteraceae จำนวน 22 สกุล 27 ชนิด วงศ์หญ้า Poaceae จำนวน 19 สกุล 25 ชนิด วงศ์กก Cyperaceae 4 สกุล 12 ชนิด วงศ์ผักโขม Amaranthaceae 5 สกุล 10 ชนิด วงศ์น้ำนมราชสีห์ Euphorbiaceae 5 สกุล 8 ชนิด และ วงศ์ปอผี Fabaceae 5 สกุล 8 ชนิด ชนิดที่พบบ่อยที่สุด หรือมีความถี่ในการพบสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ *Amaranthus viridis* L. (ผักขมหัด ผักหอม ผักขม ผักโขม) *Eclipta prostrata* (L.) Gaertn. (กะเม็ง กะเม็งตัวเมีย คัดเม็ง บังกีเข้า หญ้าสับ ฮ่อมเกี้ยว) *Ageratum conyzoides* L. (สาบแรัง สาบกา ตับเสือเล็ก เทียมแม่ฮ้าง หญ้าสาบแรัง หญ้าสาบแรัง) *Echinochloa crus-galli* (L.) L. (หญ้าปล้องละมาน หญ้าข้าวนก หญ้าข้าวนกสีชมพู หญ้าลิเก) *Commelina diffusa* (Retz.) Walker (ผักปลาบ ผักปลาบขอบใบเรียบ) พบวัชพืชที่ไม่มีรายงานการเป็นวัชพืชในพื้นที่การเกษตร ได้แก่ *Chenopodium ambrosioides* L. *Eleutheranthera ruderalis* (L.) DC. และอยู่ระหว่างการตรวจสอบชื่ออีกหนึ่งชนิด

คำสำคัญ ความหลากหลายของวัชพืช วัชพืชทั่วไป วัชพืชรอง วัชพืชสำคัญ วัชพืชร้ายแรง

Abstract

Weed diversity in Brassica vegetable plantation were study in north, northeast and central region of Thailand, which aim to clarify weed diversity in agricultural area. The survey was conducted during October 2007- September 2010. Totally 177 weed species from 125 genus of 48 families were recorded from 93 plots of 10 Brassica vegetables in 3, 4 and 3 provinces in north, northeast and central region respectively. Asteraceae weeds shows the highest diverse, 27 species, and relative frequency of

รหัสการทดลอง 07-01-49-07-02-01-03-53

family level, follow by Poaceae, 12 species in 4 genus, Amaranthaceae 10 species of 5 genus, Euphorbiaceae and Fabaceae, each 8 species from 5 genus. While *Amaranthus viridis* L. of Amaranthaceae show the highest relative frequency for individual species, follow by *Eclipta prostrata* (L.) Gaertn.,

Ageratum conyzoides L., *Echinochloa crus-galli* (L.) Pal, and *Commelina diffusa* (Retz.) Walker. Two species of weeds, *Chenopodium ambrosioides* L. and *Eleutheranthera ruderalis* (L.) DC. are new record of weed in vegetable plantation. And one Astraceae weed is under identification.

Keywords: weed diversity, agricultural weeds, common weed, major weed, minor weed, noxious weed

คำนำ

กิจกรรมและวิธีปฏิบัติในการทำการเกษตร เช่น การใช้ที่ดิน การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช การคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว สามารถชักนำพืชจากแหล่งหนึ่งไปสู่อีกแหล่งในเวลาอันสั้น มีผลทำให้ความหลากหลายของพืชในพื้นที่นั้นๆ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บางชนิดอาจหายไปจากนิเวศนั้นๆ ชนิดพืชเด่นในพื้นที่นั้นอาจเปลี่ยนไป บางชนิดเป็นพืชต่างถิ่นที่ถูกชักนำเข้ามา แต่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี จนพัฒนากลายเป็นวัชพืช ขณะเดียวกันพืชดั้งเดิมในท้องถิ่นนั้น อาจยังไม่มีการจดบันทึก เนื่องจากการศึกษาด้านความหลากหลายมักทำในพื้นที่ที่ไม่ถูกรบกวนโดยกิจกรรมของมนุษย์ หรือมักทำเป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น พืชในวงศ์หรือสกุลที่สนใจ หรือกลุ่มพืชที่ใช้ประโยชน์ในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น พืชสมุนไพร พืชผักพื้นเมือง พืชที่ใช้เป็นสีย้อม เป็นต้น นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับวัชพืชในอดีต มักมุ่งเน้นการควบคุม เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน ความหลากหลายของวัชพืชในพื้นที่การเกษตรจึงถูกละเลย ไม่มีเป็นปัจจุบัน

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศ จำเป็นต้องมีข้อมูลศัตรูพืชประกอบการพิจารณาเพื่อการนำเข้า หรือส่งออก พืชผักเป็นพืชอาหารที่สำคัญของมนุษย์ โดยเฉพาะผักกลุ่มกะหล่ำ *Brassicaceae* หรือ *Cruciferae* เป็นพืชอายุสั้น ที่ต้องมีการนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช ซึ่งฐานข้อมูลศัตรูพืชที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน จัดเป็นปัจจัยหลักหนึ่งที่จะทำให้การวิเคราะห์ความเสี่ยงนั้น มีความโปร่งใสและถูกต้อง

พืชผักกลุ่มกะหล่ำ ที่มีการปลูกในประเทศไทย มี 11 ชนิด ได้แก่ คะน้า ผักกาดขวางตั้ง ผักกาดขาวปลี ผักกาดขาวใหญ่ ผักกาดเขียวปลี ผักกาดฮ่องเต้ กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บรอกโคลี กะหล่ำปม และผักกาดหัว (กมล และคณะ, 2544) ซึ่งบางชนิดสามารถปลูกได้ทั่วไป เช่น ผักคะน้า ผักกาดขาว ผักกาดเขียว แต่บางชนิดต้องการอากาศที่ไม่ร้อนมากนัก เช่น บรอกโคลี ซึ่งจะพบปลูก

เฉพาะในภาคเหนือเท่านั้น แต่สำหรับกะหล่ำปลี มีสายพันธุ์สำหรับอากาศร้อน และอากาศเย็น จึงพบการปลูกกะหล่ำปลีทั้งบนเขา เช่น เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ (บ้านทับเบิก ภูทับเบิก ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า) และตาก หรือกะหล่ำปลีที่หนาว สามารถพบเห็นในพื้นที่ราบทั่วไป เช่น กาญจนบุรี สระบุรี เพชรบุรี และเพชรบูรณ์ (อำเภอเมือง) เป็นต้น

ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ จึงเป็นการศึกษาความหลากหลายของวัชพืชที่พบในพื้นที่ปลูกพืชผักกลุ่มกะหล่ำ เพื่อประกอบการจัดทำบัญชีรายชื่อศัตรูพืช เพื่อประโยชน์ในการค้าระหว่างประเทศ และเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลวัชพืชที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมถึงการรวบรวมตัวอย่างวัชพืช จัดทำตัวอย่างแห้ง เพื่อสำหรับการตรวจสอบในอนาคต

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

- การสำรวจได้แก่ แผนที่ สมุดบันทึก กรรไกร ถุงพลาสติก ปากกาเขียนพลาสติก หรือกระดาษป้ายชื่อ และกล้องถ่ายภาพ
- การจัดทำตัวอย่างแห้ง ได้แก่ แผงอัดพรรณไม้สำหรับจัดทำตัวอย่างแห้ง กระดาษฟูก กระดาษซับ ฟองน้ำสำหรับรองตัวอย่าง กระดาษติดตัวอย่างพรรณไม้พร้อมปก พร้อมกระดาษป้ายชื่อ
- สารเคมีสำหรับกันเชื้อราและแมลง ได้แก่ เมทานอล (Methanol) คลอโรฟอร์ม และเมอคิวรี คลอไรด์ พร้อมเครื่องแก้วต่างๆ ที่จำเป็น
- การตรวจสอบชนิดพืช ได้แก่ แวนขยายขนาด 10 เท่า กล้อง กล้องจุลทรรศน์กำลังขยายต่ำ แบบใช้แสง เข็มเขี่ย ปากคีบ หนังสือคู่มือการจำแนกพรรณไม้ต่างๆ

วิธีการ

สำรวจเฉพาะแปลงผักที่ปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นผักสด ในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงโดยรถยนต์ หรืออยู่ในระยะที่สามารถเดินเข้าถึงได้ การสำรวจโดยเดินตามแนวตั้งฉากกับด้านยาวของแปลงอย่างน้อย 3 แนว หากเป็นแปลงขนาดใหญ่เดินตามแนวทแยงมุม จุดบันทึกวัชพืชทุกชนิดที่พบ จนกว่าจะไม่พบชนิดใหม่เพิ่มเติม สำหรับวัชพืชที่ไม่สามารถระบุชนิดได้นำตัวอย่างสดมาศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม ที่กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ทำการสำรวจแปลงผักกลุ่มกะหล่ำทุกชนิดที่พบ ในภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2551 – กันยายน 2552

การวิเคราะห์ข้อมูล คำนวณหาความถี่สัมพัทธ์ของวัชพืชแต่ละชนิด จากสูตรดังนี้

ความถี่สัมพัทธ์ของพืช ก. = จำนวนครั้งที่พบพืช $\times 100$ / จำนวนครั้งที่พบพืชทุกชนิดรวมกัน

การตรวจสอบชนิดพืชโดยการเทียบกับตัวอย่างพันธุ์ไม้ในพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพฯ อาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร กรมวิชาการเกษตร หรือหอพรรณไม้ กรมอุทยาน วรรณพืชและสัตว์ป่า และ/หรือ

ตรวจสอบกับเอกสารเกี่ยวกับวัชพืช และพืชพรรณต่างๆ เช่น Flora of Thailand, Weeds of Rice in Indonesia, Common Weeds of Malaysia, Major Weed of Thailand, Weeds in Highland of

Northern Thailand, Major Weeds of the Philippines, Common Weeds in Vietnam, Weeds of Soybean Fields in Thailand, Wild Flowers of Japan, Chinese Colored Weed Illustrated Book, Weed Flora of Japan – Illustrated by Colour, Weeds in Australia, Western Weeds, Weeds เป็นต้น

ผลและวิจารณ์ผล

การสำรวจวัชพืชในแปลงผัก ระยะเวลา 2 ปี คือตั้งแต่ กุมภาพันธ์ 2551 – กันยายน 2552 สำรวจแปลงผักกลุ่มกะหล่ำได้ทั้งสิ้น 10 ชนิด ได้แก่ ผักกวางตุ้ง กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี ผักกาดขาว ผักกาดเขียว ผักกาดหัว ผักขี้หูด ผักคะน้า บร็อคโคลี่ และบร็อคโคลี่ จำนวน 93 แปลง ใน 10 จังหวัด โดยภาคกลาง 33 แห่ง ได้แก่จังหวัดกาญจนบุรี (10) นนทบุรี (6) และเพชรบุรี (17) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 18 แห่ง ได้แก่ นครพนม (3) มุกดาหาร (1) สุรินทร์ (8) และอุบลราชธานี (6) ภาคเหนือ 42 แปลง ได้แก่ ตาก (12) เพชรบูรณ์ (16) และเชียงใหม่ (14) ซึ่งจำนวนแปลงของผักแต่ละชนิดแสดงในตารางผนวกที่ 1

วัชพืชที่พบทั้งสิ้น 176 ชนิด ใน 125 สกุล โดยกระจายอยู่ใน 48 วงศ์ ความถี่หรือจำนวนครั้งที่พบพืชทุกชนิดรวมกันเท่ากับ 919 ครั้ง (จำนวน 93 แปลง) วงศ์ที่พบสูงสุดทั้งความหลากหลายและความถี่สัมพัทธ์ วงศ์ที่พบมากที่สุดทั้งชนิดและจำนวนครั้ง คือวงศ์ทานตะวัน Asteraceae หรือ Compositae ซึ่งพบถึง 27 ชนิด กระจายอยู่ใน 22 สกุล และมีความถี่สัมพัทธ์หรือจำนวนครั้งที่พบคิดเป็นร้อยละ 21.11 ของจำนวนครั้งที่พบทั้งหมด รองลงมาได้แก่วัชพืชประเภทใบแคบ วงศ์หญ้า Poaceae พบ 25 ชนิด กระจายตัวอยู่ใน 19 สกุล ความถี่สัมพัทธ์ 16.32 (ตารางที่ 2) วงศ์บานไม่รู้โรย Amaranthaceae พบ 10 ชนิด ใน 5 สกุล ความถี่สัมพัทธ์ 9.14 วงศ์กก Cyperaceae พบทั้งสิ้น 12 ชนิด ใน 4 สกุล ความถี่สัมพัทธ์ 8.27 วงศ์ผักปลาบ พบ 3 ชนิด ใน 2 สกุล ความถี่สัมพัทธ์ 5.77 นอกนั้นมีความถี่สัมพัทธ์น้อยกว่า 5 (ตารางผนวกที่ 2)

ชนิดวัชพืชที่พบในการสำรวจนี้ มีความถี่สัมพัทธ์ของการพบสูงสุด เท่ากับ 4.68% หรือประมาณ 46% ของจำนวนครั้งที่สำรวจ และต่ำสุดคือ 1 ครั้ง หรือเท่ากับ 1.075% ของการสำรวจ หรือมีความถี่สัมพัทธ์เท่ากับ 0.1088% ส่วนใหญ่เป็นวัชพืชที่พบทั่วไป (common weed) เช่น วัชพืช 10 ลำดับที่พบบ่อยหรือมีความถี่ของการพบสูงสุด ได้แก่ ผักโขม *Amaranthus viridis* L. กะเม็ง *Eclipta prostrata* (L.) Gaertn. สาบแร้งสาบกา *Ageratum conyzoides* L. หญ้าข้าวนก *Echinochloa crus-galli* (L.) Pal ผักปลาบ *Commelina diffusa* (Retz.) Walker หญ้าตีนกา *Eleusine indica* (L.) Gaertn. เกล็ดหอย *Drymaria diandra* Blume กกช่อดอกขน *Cyperus pilosus* L. หญ้าตีนนก

Digitaria ciliaris (Retz.) Koel. และ หญ้าคออ่อน *Crassocephalum crepidioides* (Benth.) S.Moore (ตารางที่ 1)

วัชพืชดังกล่าวข้างต้น เป็นวัชพืชที่พบบ่อย (common weed) หรือวัชพืชหลัก (major weed) ตามรายงานของ Noda et al (1994) ยกเว้นหญ้าเกล็ดหอย (*D. diandra* Blume) ซึ่งเป็นวัชพืชในพื้นที่

การเกษตรที่สูง พบมากในภาคเหนือ (Harada et al, 1987) ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ปลูกพืชตระกูลกะหล่ำมีหลากหลายชนิดและสายพันธุ์ ซึ่งบางชนิดมีทั้งสายพันธุ์ที่ปลูกในที่ร้อนและปลูกในที่เย็น เช่น กะหล่ำปลี สามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย แปลงใหญ่ที่สุดในโลกอยู่ที่บ้านทับเบิก ภูทับเบิก ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นพื้นที่สูง อากาศเย็น วัชพืชที่พบ จึงเป็นวัชพืชในพื้นที่สูง เช่น กูดเกี้ยว เกล็ดหอย *Stellaria aquatica* (L.) Scop. เช่นเดียวกับที่พบในแปลงบรีอคโคลี่ และบรีอคโคลี่ ที่ปลูกบนพื้นที่เกษตรที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ ยังพบวัชพืชที่พบทั่วไป แต่ไม่ค่อยมีรายงานทางด้านวัชพืช เนื่องจากไม่ได้เป็นวัชพืชที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพืชปลูกมากนัก เช่น หญ้าเกล็ดปลา หญ้าถอดปล้อง หญ้าลิ้นงู

ตารางที่ 3 ชนิดวัชพืชที่พบในแปลงพืชตระกูลกะหล่ำ (สำรวจระหว่างปี 2551-2552)

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
1 <i>Amaranthus viridis</i> L.	ผักขมหัวดี ผักขม ผักขม ผักโขม	Amaranthaceae	4.6790
2 <i>Eclipta prostrata</i> (L.) Gaertn.	กะเม็ง กะเม็งตัวเมีย คัดเม็ง บังกีเช่า หญ้าสับ ฮ่อมเกี้ยว	Asteraceae	4.5702
3 <i>Ageratum conyzoides</i> L.	สาบแร้งสาบกา ตับเสื่อเล็ก เทียมแม่ ฮาง หญ้าสาบแฮ้ง หญ้าสาบแร้ง	Asteraceae	3.6997
4 <i>Echinochloa crus-galli</i> (L.) Pal	หญ้าปล้องละมาน หญ้าข้าวนก ข้าวนกสีชมพู หญ้าลิเก	Poaceae	3.2644
5 <i>Commelina diffusa</i> (Retz.) Walker	ผักปลาบ ผักปลาบขอบใบเรียว	Commelinaceae	3.1556
6 <i>Eleusine indica</i> (L.) Gaertn.	หญ้าตีนกา เยอคุม หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้าปากคอก หญ้าผาก ควาย	Poaceae	3.1556
7 <i>Drymaria diandra</i> Blume	เกล็ดหอย	Caryophyllaceae	2.6115
8 <i>Cyperus pilosus</i> L.	กกช่อดอกขน	Cyperaceae	2.3939

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
9 <i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koel.	หญ้าปล้องข้าวนก หญ้าตีนนก	Poaceae	2.2851
10 <i>Crassocephalum crepidioides</i> (Benth.) S.Moore	ผักกาดข้าง ชีงัว ผักกาดขมุ ผักเพ็ดข้าง ผักกาดง่อง ผักเป็ดน้ำ หญ้าค้ออ่อน ผักเผ็ดแมว หญ้าตั้งงอง ผักชีโว ผักห่าน หญ้าดอกขาว หญ้าดอกคำ ลำพาลี	Asteraceae	2.1763
11 <i>Bidens pilosa var minor</i>	ก้นจ้ำดอกขาว	Asteraceae	2.0675
12 <i>Fuirena ciliaris</i> (Raf.) Blake	ก้ามกุ้ง หญ้าคมบางกลม	Cyperaceae	2.0675
13 <i>Cyanotis axillaris</i> (L.) Pers.	ผักปลาบนา กินกุ่มหลวง ผักปลาบหญ้าพอดเหล็ก	Commelinaceae	1.9587
14 <i>Polygonum chinensis</i> L.	พญาตง ผักบั้งใบ ผักไผ่น้ำ เอื้องเพ็ดม้า	Polygonaceae	1.9587
15 <i>Cleome gynandra</i> DC.	ผักเสี้ยนดอกขาว	Capparaceae	1.5234
16 <i>Siegesbeckia orientalis</i> L.	สะพ้านก้น ก้นจ้าน้อย หญ้าผมยุ่งหญ้าเยี่ยวหมู	Asteraceae	1.5234
17 <i>Sphenoclea zeylanica</i> (L.) Murr.	ผักปอด ผักกุ่มป่า ผักปุ่มป่า ผักปุ่มปลา ผักปอดนา	Sphenocleaceae	1.5234
18 <i>Amaranthus spinosus</i> L.	ผักขมหนาม แมลื้อตุ้ หมั่งลั้งตุ้ ปะตี กะเหม่อลอมี่ ผักโหมหนาม ผักโชมหนาม	Amaranthaceae	1.4146
19 <i>Euphorbia heterophylla</i> L.	หญ้ายาง ใบต่างดอก ลูกเขยตายแม่ยายทำศพ	Euphorbiaceae	1.3058
20 <i>Leptochloa chinensis</i> (L.) Nees	หญ้าดอกขาว หญ้าเม็ดงา หญ้ายอนหู่ หญ้ายงคอง	Poaceae	1.3058
21 <i>Phyla nodiflora</i> Schumacher ex Thonn.	หญ้าเกล็ดปลา	Verbenaceae	1.3058
22 <i>Cyperus rotundus</i> (L.) P.Beauv.	หญ้าแห้วหมู หญ้าขนหมู หญ้ามะนิงหมู	Cyperaceae	1.1970
23 <i>Oryza sativa</i> L.	ข้าว	Poaceae	1.1970
24 <i>Chromolaena odoratum</i> (L.)	สาบเสือ ยี่สุนเถื่อน ชีโพกวย ไข้ปูกอ	Asteraceae	1.0881

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
R.M.King & H.Rob.	เซโปกวอย บ่อไส่ เพาะจีแค บ้านร้าง ผักคราด เบญจมาศ ฝรั่งรูกที่		
25 <i>Euphorbia bifida</i> L.	คล้ายน้ำมันราชสีห์	Euphorbiaceae	1.0881
26 <i>Brachiaria reptans</i> (L.) C.A.Gardner & C.E.Hubb.	หญ้าต้นติด หญ้าผักโก หญ้าตีนติด	Poaceae	0.9793
27 <i>Equisetum debile</i> Roxb. ex Vaucher	หญ้าถอดปล้อง	Equisetaceae	0.9793
28 <i>Euphorbia parviflora</i> Kunth	~น้ำมันราชสีห์ ไบยาว	Euphorbiaceae	0.9793
29 <i>Aeschynomene americana</i> L.	โสนเขา โสนดอน โสนบก	Fabaceae	0.8705
30 <i>Verbena officinalis</i> (L.) Less.	นังดงร้าง	Verbenaceae	0.8705
31 <i>Xanthium strumarium</i> L.	กระชับ ขี้ครอก เกียงนา มะระชนิดน้ำ ขี้ฉ้อ ขี้ฉ้อดอน ขี้ฉ้อน้ำ หญ้าผมยุง	Asteraceae	0.8705
32 <i>Borreria laevicaulis</i> (Miq.) Ridl	หญ้าลูกข้าว	Rubiaceae	0.7617
33 <i>Cyperus cyperoides</i> (L.) Kuntze	หญ้ารังกา กกหางกระรอก กก สามเหลี่ยม	Cyperaceae	0.7617
34 <i>Hedyotis diffusa</i> L.	โหมแจ้วนา	Rubiaceae	0.7617
35 <i>Ludwigia adscendens</i> (G.Don) Exell	แพงพวย	Onagraceae	0.7617
36 <i>Mimosa diplotricha</i> L.	ไมยราบขาว ไมยราบหนาม ไมยราบ เลื้อย	Mimosaceae	0.7617
37 <i>Portulaca oleracea</i> (Griseb.) R.M.King & H.Rob.	ผักเบี้ยใหญ่ ผักตาไค้ ผักเบี้ยดอก เหลือง ผักอีหลู	Aizoaceae	0.7617
38 <i>Alternanthera paronichyoides</i> St.Hil.	ผักเป็ด	Amaranthaceae	0.6529
39 <i>Amaranthus lividus</i> L.	ผักขม กะเหม่อลวดอก ผักโหม ผัก โหมเกลี้ยง	Amaranthaceae	0.6529
40 <i>Cardamine hirsuta</i> L.	เล่ากอ	Brassicaceae	0.6529
41 <i>Chloris pycnothrix</i> Trin.		Poaceae	0.6529
42 <i>Commelina benghalensis</i> L.	ผักปลาบ	Commelinaceae	0.6529

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
43 <i>Rotala indica</i> L.f.	ห้วยจีนสี	Lythraceae	0.6529
44 <i>Ruellia tuberosa</i> L.	ต้อยติ่ง อังกาบฝรั่ง	Acanthaceae	0.6529
45 <i>Bidens pilosa</i> var <i>pilosa</i>	ก้นจ้ำ	Asteraceae	0.5441
46 <i>Chloris barbata</i> Sw.	หญ้าร้างนก	Poaceae	0.5441
47 <i>Columellia trifolia</i> L.	เถาคันแดง กิ่งปาน	Columelliaceae	0.5441
		e	
48 <i>Galinsoga parviflora</i> Cav.		Asteraceae	0.5441
49 <i>Malachra capitata</i> (L.) Garcke		Malvaceae	0.5441
50 <i>Marsilea crenata</i> (Burm.f.) Steenis. ผักแว่น		Marsileaceae	0.5441
51 <i>Pityrogramma calomelanos</i> (L.) Link.	เฟิร์นเงิน	Parkeriaceae	0.5441
52 <i>Stachytarpheta indica</i> (L.) Scop.	พังกูเขียว เจ๊กจับกบ เตื่อยงู พระอินทร์โปรย สารพัดพิษ สี่บาท ลั้งถี่ งตุ๊ก หญ้าหนวดเสือ หญ้าหางงู	Verbenaceae	0.5441
53 <i>Ammannia baccifera</i> L.	มะไฟนกคุ้ม มะไฟนา สะเดานา หญ้ารังกา แก้วรังกา	Lythraceae	0.4353
54 <i>Dichrocephala integrifolia</i> (L.f.) Kuntze	ผักชืดอย สาบแฮ้ง	Asteraceae	0.4353
55 <i>Digera muricata</i> (Retz.) Koel.	หญ้าอีหนาว	Amaranthaceae	0.4353
		e	
56 <i>Eleutheranthera ruderalis</i> (L.) DC.	ดอกเหลือง คล้ายผักแครด	Asteraceae	0.4353
57 <i>Gymnopetalum integrifolium</i> (L.) Lam.	ขี้กาแดง ขี้กาขาว แดงโมป่า มะกาดิน ขี้กาดิน แดงผี	Cucurbitaceae	0.4353
58 <i>Phyllanthus virgatus</i> L.	ขางอำไพ	Euphorbiaceae	0.4353
59 <i>Polygonum plebejum</i> R.Br.	ผักไทริน	Polygonaceae	0.4353
60 <i>Stellaria aquatica</i> (L.) Scop.		Caryophyllaceae	0.4353
		ae	
61 <i>Tribulus terrestris</i> L.	หนามกระสุน โคนกกระสุน	Zygophyllaceae	0.4353
		e	
62 <i>Amaranthus hybridus</i> L.	ผักขมดอกเขียว	Amaranthaceae	0.3264

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
		e	
63 <i>Boerhavia erecta</i> L.	ผักขมหิน หญ้าหนดแมว ผักโขมหิน	Nyctaginaceae	0.3264
64 <i>Borreria setidens</i> Ridl.		Rubiaceae	0.3264
65 <i>Celosia argentea</i> L.	หงอนไก่ไทย กระลารอน ชองพุ ชองพุ ดอกด้าย ด้ายสร้อย สร้อยไก่ หงอนไก่ พอคอกที หงอนไก่อดง หงอนไก่อดอกกลม หงอนไก่ฝรั่ง หงอนไก่ฟ้า หงอนไก่ป่า	Amaranthaceae	0.3264
66 <i>Cleome rutidosperma</i> DC.	ผักเสี้ยนขน ผักเสี้ยนผี	Capparaceae	0.3264
67 <i>Corchorus olitorius</i> L.	ปอกระเจา ผักยาว กระเจา ปอ วัชพืช	Tiliaceae	0.3264
68 <i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	หญ้าแพรก หนอเก้เต หญ้าแฝด	Poaceae	0.3264
69 <i>Cyperus compactus</i> Retz.	หญ้าใบคม	Cyperaceae	0.3264
70 <i>Cyperus imbricatus</i> L.	กก กกสามเหลี่ยม กกสามเหลี่ยมเล็ก	Cyperaceae	0.3264
71 <i>Fimbristylis miliacea</i> (L.) Vahl	หญ้ารัดเขียด หญ้าหนดปลาตุก หนดแมว	Cyperaceae	0.3264
72 <i>Galinsoga ciliata</i> (Raf.) Blake.		Asteraceae	0.3264
73 <i>Glinus lotoides</i> (L.) A.DC.	เบ็ญเขียว	Molluginaceae	0.3264
74 <i>Gomphrena celosioides</i> Mart.	บานไม่รู้โรยป่า	Amaranthaceae	0.3264
		e	
75 <i>Hedyotis corymbosa</i> Geddes	หญ้าลินจู	Rubiaceae	0.3264
76 <i>Indigofera hirsuta</i> Forssk.	ครามขน-ดอกขมพู	Fabaceae	0.3264
77 <i>Ipomoea aquatica</i> (L.f.) Don ex Sweet	ผักบุ้ง กำจระ ผักทอดยาว โหนเตาะ	Convolvulacea	0.3264
		e	
78 <i>Kyllinga nemoralis</i> (DC.) Sch.Bip. ex Oliv.	หญ้าตุ่มหู หญ้าหน่วยฝ้าย	Cyperaceae	0.3264
79 <i>Mikania micrantha</i> C.Wright ex Sauvalle	ขี้ไก่ย่าน	Asteraceae	0.3264
80 <i>Mitracarpus villosus</i> L.	หญ้าจุกขาว	Molluginaceae	0.3264
81 <i>Oxalis latifolia</i> Hook.f.	ดอกขมพู-ใบหางปลา	Oxalidaceae	0.3264

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
82 <i>Peperomia pellucida</i> L.	ผักกระสัง	Pieraceae	0.3264
83 <i>Polygonum nepalense</i> Meissn.		Polygonaceae	0.3264
84 <i>Praxelis clematide</i> (L.) Kuhn	หญ้าสาบ	Asteraceae	0.3264
85 <i>Pteridium aquilinum</i> (L.) Kuhn	โชนใหญ่ กูดเกียะ โชน หญ้ารังไก่อ ลือซัน ลือแซบือซา	Dennstaedtiaceae	0.3264
86 <i>Rorippa indica</i> (L.) Hiern	ผักกาด (ดอกเหลือง)	Brassicaceae	0.3264
87 <i>Setaria</i> sp.		Poaceae	0.3264
88 <i>Sida cordifolia</i> L.	หญ้าขัดใบป้อม ตานทราย	Malvaceae	0.3264
89 <i>Spermacoce laevis</i> Roxb.	หญ้าเขมร หญ้าเขมรเล็ก กระดุมใบ ใหญ่ กระดุมใบเล็ก	Rubiaceae	0.3264
90 <i>Spermacoce latifolia</i> L.	กระดุมใบใหญ่ หญ้าเขมรใหญ่	Rubiaceae	0.3264
91 <i>Spilanthes acmella</i> Wall. ex DC.	ผักแครดหัวแหวนเล็ก	Asteraceae	0.3264
92 <i>Streblus ilicifolius</i> (L.) Gaertn.	ต้นข่อย	Moraceae	0.3264
93 <i>Trianthema portulacastrum</i> L.	ผักเบียดหิน ผักโขมหิน	Aizoaceae	0.3264
94 <i>Alternanthera sessilis</i> (L.) DC.	ผักเบียดไทย ผักเบียด ผักเบียดขาว เปรี้ยวแดง	Amaranthaceae	0.2176
95 <i>Boerhavia</i> sp.	โขมหินเลื้อย	Nyctaginaceae	0.2176
96 <i>Brachiaria ruziziensis</i> R.Gemsin & C.M.Evrard	หญ้ารูซี่	Poaceae	0.2176
97 <i>Chenopodium ambrosioides</i> L.		Chenopodiaceae	0.2176
98 <i>Chrysopogon aciculatus</i> (Retz.) Trin.	หญ้าเจ้าชู้ หญ้ากลอน หญ้าขี้ครอก หญ้านกคุ้ม หญ้าก่อน หญ้ากะเตวย หญ้าขี้เตวย	Poaceae	0.2176
99 <i>Cyperus difformis</i> Linn.f.	กกขนาก กกกระหนาก	Cyperaceae	0.2176
10 <i>Echinochloa colona</i> (L.) Link	หญ้าข้าวนก หญ้ากั๊กแก หญ้านกเขา หญ้าปล้องนก หญ้าปล้อง หญ้านกสี ชมพู หญ้าต้นแก	Poaceae	0.2176
10 <i>Euphorbia hirta</i> L.	น่านมราชสีห์ นมราชสีห์ ผักโขมแดง หญ้าน้ำหมึก หญ้าหลังอึ่ง	Euphorbiaceae	0.2176

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
10 <i>Evolvulus nummularius</i> (L.) Vahl 2	ใบต่างเหรียญ	Convolvulacea e	0.2176
10 <i>Gnaphalium affine</i> D.Don 3	หนาด	Asteraceae	0.2176
10 <i>Heliotropium indicum</i> (L.) Vahl 4	หญ้างวงช้าง กุนอกาโม ผักแพวขาว หญ้างวงช้างน้อย	Boraginacea	0.2176
10 <i>Ichnocarpus frutescens</i> (L.) 5 P.Beauv.	เครือปราง	Apocynaceae	0.2176
10 <i>Ischaemum barbatum</i> R.Br. 6	หญ้าหวาย หญ้ายอนหู หญ้าหางค่าง หญ้าแดง หญ้าหวายแดง หญ้า กระดุกไก่ หญ้ากำรฐูป	Poaceae	0.2176
10 <i>Leptochloa panicea</i> (Retz.) Ohwi 7	หญ้าต่อแหล	Poaceae	0.2176
10 <i>Limnocharia flava</i> (Cham.) Benth. 8	ตลปัตรฤๅษี บอนจิ้น นางกวัก บัว ลอย	Limnocharitac ea	0.2176
10 <i>Lindernia</i> sp. 9		Scrophulariace ae	0.2176
11 <i>Merremia hederacea</i> H.B.K. 0	สะอึก	Convolvulacea e	0.2176
11 <i>Operculina turpethum</i> (L.) Silva 1 Manso	จิงจ้อเหลี่ยม จิงจ้อแดง	Convolvulacea e	0.2176
11 <i>Oxalis corniculata</i> H.B.K. 2	ส้มกบ	Oxalidaceae	0.2176
11 <i>Phaseolus atropurpureus</i> Moc. et 3 Sesse ex DC.	ถั่วฝักยาว	Fabaceae	0.2176
11 <i>Plantago major</i> L. 4	หมอน้อย ซีแต่เช้า เซียแต่เช้า ผักกาดน้ำ หญ้าเอ็นยึด	Plantaginacea e	0.2176
11 <i>Polygonum</i> sp. 5	(ช่อดอกสีขาว)	Polygonaceae	0.2176
11 <i>Rottboellia exaltata</i> L.	หญ้าโปร่งคาย หญ้ากอ หญ้าไชยง	Poaceae	0.2176

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
6			
11 <i>Solanum nigrum</i> L.	มะแว้งนก	Solanaceae	0.2176
7			
11 <i>Spilanthes paniculata</i> Wall. ex 8 DC.	แครดใบใหญ่	Asteraceae	0.2176
11 <i>Synedrella nodiflora</i> (L.) Gaertn.	ผักแครด สับกา หญ้าขี้หมา	Asteraceae	0.2176
9			
12 <i>Vernonia cinerea</i> L.	หมอน้อย ก้านรูป เขียวชัวเฮา ถั่ว 0 แะดิน ฝรั่งเศส เสือสามขา หญ้า ดอกขาว หญ้าละออง หญ้าสามวัน	Asteraceae	0.2176
12 ยังไม่ทราบชนิด	หญ้าหน้าแมว หญ้าหัวแมว	Asteraceae	0.2176
1			
12 <i>Abutilon hirtum</i> (Lam.) Sweet	ครอบครัวवाल ครอบครัวข้าวเปลือก 2 ครอบครัว ตบตาบ มะก่องข้าว แอบ ข้าว	Malvaceae	0.1088
12 <i>Acalypha indica</i> L.	ตำแยแมว ตำแยตัวผู้ หานแมว	Euphorbiaceae	0.1088
3			
12 <i>Acrachne racemosa</i> (Heyne ex 4 Roth) Ohwi	หญ้าตีนกา หญ้ายอนหู หญ้าตีนมือ ตุ้ดตุ้ หญ้าตีนมือกัก	Poaceae	0.1088
12 <i>Aeschynomene aspera</i> L.	โสนคางคก โสนหางไก่ใหญ่	Fabaceae	0.1088
5			
12 <i>Aeschynomene indica</i> L.	โสนหางไก่ โสนหางไก่เล็ก โสนหิน	Fabaceae	0.1088
6			
12 <i>Alternanthera philoxeroides</i> 7 (Mart.) Griseb.	ผักเปิดน้ำ ผักเปิด	Amaranthaceae	0.1088
12 <i>Biophytum sensitivum</i> (L.) DC.	กระเทียมยอด	Oxalidaceae	0.1088
8			
12 <i>Blumea napifolia</i> Dc.	หนาดน้อย	Asteraceae	0.1088
9			
13 <i>Cardiospermum halicacabum</i> L.	โคกกระออม	Sapindaceae	0.1088

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
0			
13 <i>Cenchrus echinata</i> L.	หญ้าขี้ฉู้	Poaceae	0.1088
1			
13 <i>Centrosema pubescens</i> Benth.	ถั่วลาย ถั่วสะแตก	Fabaceae	0.1088
2			
13 <i>Chrozophora rottleri</i> (Geiseler) 3 A.Juss. ex Spreng.	มะพร้าวห้าว	Euphorbiaceae	0.1088
13 <i>Cleome viscosa</i> L.	ผักเสี้ยนผี ผักส้มเสี้ยนผี	Capparaceae	0.1088
4			
13 <i>Conyza sumatrensis</i> L.	จ้อล่อ	Asteraceae	0.1088
5			
13 <i>Corchorus aestuans</i> L.	กระเจานา ขัดมอญตัวผู้ ปอวัชพีช	Tiliaceae	0.1088
6			
13 <i>Corchorus capsularis</i> L.	ปอกระเจาฝักกลม	Tiliaceae	0.1088
7			
13 <i>Cynodon nlemfuensis</i> Vanderyst	Star grass	Poaceae	0.1088
8			
13 <i>Cyperus iria</i> Vahl	หญ้ารังกาขาว กกหัวแดง หญ้าหัวแดง หญ้ากกทราย หญ้ากกเล็ก ฮังกาขาว	Cyperaceae	0.1088
9			
14 <i>Digitaria sanguinalis</i> (L.) Scop	ไทรหญ้า	Poaceae	0.1088
0			
14 <i>Emilia sonchifolia</i> Roxb. ex 1 Vaucher	หุบลาซอน	Asteraceae	0.1088
14 <i>Eragrostis</i> sp.		Poaceae	0.1088
2			
14 <i>Fagopyrum cymosum</i> (Trevir.) 3 Meisn.	ผักบุงส้ม ข้าวสามเหลี่ยม	Polygonaceae	0.1088
14 <i>Fimbristylis disticha</i> Boeck.	กกดอกเรียง	Cyperaceae	0.1088
4			

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
14 <i>Glinus oppositifolius</i> (L.) A.DC. 5	ผักขวง สะเดาดิน ผักขี้ขวง	Molluginaceae	0.1088
14 <i>Gnaphalium purpureum</i> L. 6	หนาด ดอกขาว	Asteraceae	0.1088
14 <i>Hypericum javanica</i> Thunb. ex 7 Murraz	ละอองทอง	Clusiaceae	0.1088
14 <i>Hyptis capitata</i> (L.) Poit. 8		Labiataea	0.1088
14 <i>Ipomoea maxima</i> L. 9	สะอึกดอกขาว จิ้งโจ้	Convolvulacea e	0.1088
15 <i>Ipomoea obscura</i> (L.) Ker Gawl. 0	สะอึก ไตวะ	Convolvulacea e	0.1088
15 <i>Kyllinga brevifolius</i> Rottb. 1	กกตุ่มหู	Cyperaceae	0.1088
15 <i>Lindenbergia phillippensis</i> (L.) 2 Varke	หญ้าน้ำดับไฟ กิมฮวยโพเช่า บัวฮา ผา หญ้าดับไฟ	Scrophulariace ae	0.1088
15 <i>Ludwigia hyssopifolia</i> (L.) L. 3	เทียนนา ผักกาดรอก	Onagraceae	0.1088
15 <i>Malvastrum coromandelianum</i> 4 Presl		Malvaceae	0.1088
15 <i>Melochia corchorifolia</i> (Burm.f.) 5 Hallier f.	แข่งใบมน	Sterculiaceae	0.1088
15 <i>Monochoria vaginalis</i> (L.) Brenan 6	ขาเจียด ผักเจียด	Pontederiaceae	0.1088
15 <i>Paspalum conjugatum</i> L. 7	หญ้านมหนอน หญ้าเห็บ	Poaceae	0.1088
15 <i>Paspalum scrobiculatum</i> L. 8	หญ้าปล้องหิน	Poaceae	0.1088
15 <i>Phaseolus lathyroides</i> (L.) Greene 9	ถั่วผี	Fabaceae	0.1088

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
16 <i>Physalis minima</i> L. 0	หญ้าต้อมต้อก เเตงหลังเข้า โทงเทง งปิง หญ้าถองแถง	ปุ Solanaceae	0.1088
16 <i>Pithecellobium dulce</i> (L.) Link. 1	มะขามเทศ	Mimosaceae	0.1088
16 <i>Portulaca quadrifida</i> L. 2	ผักเบี้ยหนู บานเพียง ผักเบี้ยเล็ก	Aizoaceae	0.1088
16 <i>Richardia brasiliensis</i> L. 3	หญ้าท่าพระ น้านม	Rubiaceae	0.1088
16 <i>Ricinus communis</i> L. 4	ละหุ่ง	Euphorbiaceae	0.1088
16 <i>Scoparia dulcis</i> 5	กระต่ายจามใหญ่ กัญชาป่า มะไฟ เดือนห้า ขัดมอนเทศ ขัดมอนเล็ก หนดแมว ข้างโลดุด ตานชาน เทียน นา ปีกแมงวัน หญ้าจาดตุ๊ด หญ้าหัว แมงฮุน หญ้าพ่าสามวัน	Scrophulariaceae	0.1088
16 <i>Sesbania sesban</i> (L.) Merr. 6	สมี ผักฮองแอง สะเภาลม โสนต้นเขียว ดอกเล็ก สมี ผักฮองแอง สะเภาลม	Fabaceae	0.1088
16 <i>Setaria verticillata</i> (L.) P.Beauv. 7	หญ้าหางกระรอก	Poaceae	0.1088
16 <i>Solanum frutescens</i> L. 8	พริกขี้หนู	Solanaceae	0.1088
16 <i>Solanum trilobatum</i> 9	มะแว้งเครือ	Solanaceae	0.1088
17 <i>Sonchus oleraceus</i> L. 0	ผักกาดหอม ผักกาดทางไก่	Asteraceae	0.1088
17 <i>Thysanolaena maxima</i> (Hemsl.) 1 A.Gray	ตองกง กัง เคี้ยหลา เล้าแล้ง หญ้า กาบไผ่ใหญ่ หญ้าไม้กวาด หญ้ายุง	Poaceae	0.1088
17 <i>Tithonia diversifolia</i> Lind ex 2 E.Fourn.	บัวตอง	Asteraceae	0.1088
17 <i>Torenia sp.</i>	(แวมยुरา)	Scrophulariaceae	0.1088

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อไทย	วงศ์	ความถี่สัมพัทธ์
3		ae	
17 <i>Trema sp.</i> L.	พังแหร	Ulmaceae	0.1088
4			
17 <i>Tridax procumbens</i> (L.) Schott	ตีนตุ๊กแก	Asteraceae	0.1088
5			
17 <i>Typhonium trilobatum</i> L.	อุตพิด มะโหรา	Araceae	0.1088
6			

ในรายชื่อวัชพืชที่พบนี้ มีพืชหลายชนิดที่ไม่ใช่วัชพืชทั่วไป เช่น ข้าว บัวตอง พังแหร การที่พบข้าวเป็นวัชพืชในแปลงผักด้วย เนื่องจากเกษตรกรบางแห่งนิยมใช้ฟางข้าวคลุมดิน ซึ่งมักมีเมล็ดข้าวติดมา เมื่อได้รับความชื้น จึงงอกและกลายเป็นวัชพืชที่เกษตรกรต้องถอนออก ถึงแม้จะมีปริมาณไม่มาก ส่วนบัวตองอาจเกิดจากการนำไปปลูกตามขอบแปลง เมื่อนานเข้าเมล็ดก็อาจติดไปในพื้นที่แปลงจากการเตรียมดิน หรือติดไปกับอุปกรณ์ สำหรับพังแหร เป็นไม้ยืนต้น พบในแปลงกะหล่ำในจังหวัดตาก เนื่องจากพื้นที่เดิมเป็นพื้นที่ป่า ยังมีเมล็ดหลงเหลือในดิน เมื่อสิ่งแวดล้อมอำนวยก็จะงอกขึ้นมาได้ ซึ่งเป็นวัชพืชที่พบเฉพาะแห่งเท่านั้น หรือการพบขาเขียว เนื่องจากเกษตรกรบางรายปลูกผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ซึ่งยังมีความชื้นอยู่มาก จึงพบวัชพืชนี้ได้

สำหรับในพื้นที่เกษตรที่สูง ที่น่าสังเกตคือ วัชพืชในสกุล *Galinsoga* พบทั้งสองชนิด คือ *G. parviflora* Cav. และ *G. ciliata* (Raf.) Blake. ซึ่งพบในที่สูงเท่านั้น ซึ่งชนิดที่สองพบระบดมากในแปลงกะหล่ำปลี ในจังหวัดตาก โดยเฉพาะที่อำเภออุ้มผาง พบพระ และบ้านตาก โดยพบชนิดแรกน้อยมาก ในขณะที่ชนิดที่หนึ่งพบมากในจังหวัดเชียงใหม่ และเพชรบูรณ์

นอกจากนี้ในแปลงกะหล่ำปลี ที่อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ยังพบ *Chenopodium ambrosioides* L. ซึ่งเดิมพบตามหมู่บ้านบนที่สูง เช่น บริเวณหมู่บ้านแถบดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ บ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งในการสำรวจนี้ พบกระจายกระจายในแปลงกะหล่ำปลี ที่บ้านอุ้มเปี้ยน ตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอพบพระ และมีแนวโน้มมากขึ้น เนื่องจากวัชพืชชนิดนี้สามารถสร้างเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก และเมล็ดสามารถงอกได้ดี (ศิริพร และคณะ, 2550)

สำหรับ *Eleutheranthera ruderalis* (Swartz) Sch.-Bip. เป็นวัชพืชประเภทใบกว้าง (ภาพที่ 1) พบกระจายทั่วไปทั้งในพื้นที่เกษตร และนอกพื้นที่การเกษตรทั่วไป ในการสำรวจนี้พบในแปลงกะหล่ำปลีพื้นราบ ที่จังหวัดเพชรบุรี วัชพืชชนิดนี้หากดูผิวเผิน อาจคล้ายกับผักแครด *Synedrella nodiflora* (L.) Gaertn. จึงสับสนในการระบุชื่อพืชชนิดนี้ (Harada *et al.*, 1996)

ภาพที่ 1 ลักษณะใบและช่อดอกของ *E. ruderalis* (Swartz) Sch.Bip.

วัชพืชที่ยังไม่สามารถตรวจสอบชนิดได้ คือ หญ้าหน้าแมว หรือหัวแมว พบในแปลงผักคะน้า อ.บ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และกะหล่ำปลีในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เท่านั้น (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 ลักษณะต้น ใบ และช่อดอกหญ้าหน้าแมว

ตัวอย่างวัชพืชที่นำมาจัดทำตัวอย่างแห้ง จากการสำรวจนี้ ได้ทั้งสิ้น 500 ชิ้น ซึ่งอยู่ระหว่างจัดทำให้สมบูรณ์ คือ หลังจากการแช่ตัวอย่างในน้ำยากันเชื้อราและแมลง แล้วต้องนำไปติดบนกระดาษติดตัวอย่างพืช ติดป้ายชื่อ ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช และส่งต่อไปยังพิพิธภัณฑ์พืชกรุงเทพฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบค้นต่อไป

สรุป

การสำรวจวัชพืชในพืชตระกูลกะหล่ำนี้ พบวัชพืชทั้งสิ้น 176 ชนิด ถึงแม้ส่วนใหญ่จะเป็นวัชพืชที่พบทั่วไป หรือนอกจากเป็นการสำรวจเพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการจัดทำบัญชีรายชื่อวัชพืชแล้ว ยังเป็นการทำให้ได้ทราบข้อมูลความหลากหลายของวัชพืชที่เป็นปัจจุบัน และยังเป็นการช่วยในการเฝ้าระวังด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากชายแดนด้านตะวันตกของภาคเหนือ ซึ่งมีการอพยพ เคลื่อนย้ายแรงงานจากต่างถิ่นมาก มีชนิดวัชพืชที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ทั้งที่เริ่มระบาด ได้แก่ *C. ambrosoides* และที่ระบาดไปกว้างขวางแล้ว คือ *G. ciliata* นอกจากนี้ยังพบวัชพืชที่ไม่ทราบชื่อและอยู่ระหว่างการตรวจสอบด้วย ซึ่งข้อมูลที่ได้เหล่านี้ สามารถนำไปใช้ศึกษาวิจัยหาแนวทางป้องกันและกำจัด ต่อไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กมล เลิศรัตน์ อรสา ดิสถาพร สุชีลา เตชะวงศ์เสถียร และวีระ ภาคอุทัย. 2544. รายงานการประมวลองค์ความรู้เรื่อง ผักในประเทศไทย: สถานภาพของการผลิต การตลาด และการวิจัย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) กรุงเทพฯ 190 หน้า.
- ศิริพร ชิงสนธิพร วินัย สมประสงค์ และปราโมทย์ ไตรบุญ. 2550. การสำรวจพืชต่างถิ่นในประเทศไทย (ภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ) ใน รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2549 เล่ม 2. สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช เอสารวิชาการ ลำดับที่ 4/2550.กรมวิชาการเกษตร

Harada, J., Y. Paisooksantivatana, and S. Zungsontiporn. 1987. Project Manual no.3 Weeds in the Highlands of Northern Thailand: illustrated by color. National Weed Science Research Institute Project. Japan International Cooperation Agency and Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Cooperatives. Thailand. Mass Medias. 1987. 126p.

Noda, K., M. Teerawatsakul, C. Prakongvongs, and L. Chaiwiratnukul, L. 1994. Project Manual no.1 Major Weeds in Thailand: illustrated by color. 3rd edition. National Weed Science Research Institute Project. Japan International Cooperation Agency and Department of Agriculture, Ministry of Agriculture and Cooperatives. Thailand. Mass Medias. 164p.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 จำนวนแปลงผักที่สำรวจในแต่ละภาค

พืชผัก	ภาคกลาง	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม
ผักกวางตุ้ง	5	2	2	9
กะหล่ำดอก	13	6	7	26
กะหล่ำปลี	2		14	16
ผักกาดขาว	1	3	5	9
ผักกาดเขียว	1	1	1	3
ผักกาดหัว	1		2	3
ผักชีหูด			1	1
ผักคะน้า	10	6	2	18
บร็อคโคลี่			4	4
บร็อคโคลี่*			4	4
รวม	33	18	42	93

* บร็อคโคลี่นี้เป็นสายพันธุ์ของบร็อคโคลี่ ที่กินได้ทั้งก้านดอกและช่อดอก

ตารางผนวกที่ 2 วงศ์ จำนวนสกุล และชนิดพืชที่พบในพืชผักตระกูลกะหล่ำ ในการสำรวจในช่วงปี 2551-2552

วงศ์	จำนวน สกุล	จำนวน ชนิด	ความถี่สัมพัทธ์ (%)
1 Asteraceae /Compositae วงศ์ทานตะวัน	22	27	21.1099
2 Poaceae วงศ์หญ้า	19	25	16.3221
3 Amaranthaceae วงศ์ผักโขม-บานไม่รู้โรย	5	10	9.1404
4 Cyperaceae วงศ์กก	4	12	8.2699
5 Commelinaceae วงศ์ผักปลาบ	2	3	5.7671
6 Euphorbiaceae วงศ์น้ำมันราชสีห์- วงศ์เปล้า	5	8	4.3526
7 Caryophyllaceae วงศ์คาร์เนชั่น	2	2	3.0468
8 Polygonaceae วงศ์เอื้องเพชรม้า	2	5	3.0468
9 Rubiaceae วงศ์เข็ม	3	7	2.9380
10 Verbenaceae วงศ์ไม้สັก	3	3	2.7203
11 Capparaceae วงศ์กุ่ม	1	3	1.9587
12 Fabaceae วงศ์ถั่ว- ถั่ว	5	8	1.9587

วงศ์	จำนวน สกุล	จำนวน ชนิด	ความถี่สัมพัทธ์ (%)
13 Sphenocleaceae วงศ์ผักปอดนา	1	1	1.5234
14 Aizoaceae วงศ์ผักเปียทะเล	2	3	1.1970
15 Convolvulaceae วงศ์ผักบุง	4	6	1.1970
16 Malvaceae วงศ์ชบา	4	4	1.0881
17 Lythraceae วงศ์ตะแบก	2	2	1.0881
18 Brassicaceae วงศ์ผักกาด	2	2	0.9793
19 Equisetaceae วงศ์หญ้างอกดปล้อง	1	1	0.9793
20 Mimosaceae วงศ์ถั่ว - กลุ่มไมยราบ	2	2	0.8705
21 Onagraceae วงศ์พญารากดำ	1	2	0.8705
22 Molluginaceae วงศ์สีเสียด	2	3	0.7617
23 Acanthaceae วงศ์เหงือกปลาหมอ	1	1	0.6529
24 Oxalidaceae วงศ์กระเทียมยอด	2	3	0.6529
25 Columelliaceae วงศ์เถาคัน	1	1	0.5441
26 Marsileaceae วงศ์ผักแว่น	1	1	0.5441
27 Nyctaginaceae วงศ์บานเย็น	1	2	0.5441
28 Parkeriaceae วงศ์ผักกูด	1	1	0.5441
29 Scrophulariaceae วงศ์มณฑีรทอง	4	4	0.5441
30 Solanaceae วงศ์มะเขือ	2	4	0.5441
31 Tiliaceae วงศ์ตะขบฝรั่ง	1	3	0.5441
32 Cucurbitaceae วงศ์ฟัก-แตง	1	1	0.4353
33 Zygophyllaceae วงศ์โคกกระสุน	1	1	0.4353
34 Dennstaedtiaceae วงศ์กูดเกียะ	1	1	0.3264
35 Moraceae วงศ์มะเดื่อ	1	1	0.3264
36 Pieraceae วงศ์ผักกระสัง	1	1	0.3264
37 Apocynaceae วงศ์ตีนเป็ด	1	1	0.2176
38 Boraginacea วงศ์หญ้างวงช้าง	1	1	0.2176
39 Chenopodiaceae วงศ์ผักโปยเล้ง	1	1	0.2176
40 Limnocharitacea วงศ์บอนจีน	1	1	0.2176
41 Plantaginaceae วงศ์เอ็นยัด	1	1	0.2176
42 Araceae วงศ์บอน	1	1	0.1088

วงศ์	จำนวน สกุล	จำนวน ชนิด	ความถี่สัมพัทธ์ (%)
43 Clusiaceae วงศ์ละอองทอง	1	1	0.1088
44 Labiataea วงศ์กะเพรา	1	1	0.1088
45 Pontederiaceae วงศ์ผักตบชวา	1	1	0.1088
46 Sapindaceae วงศ์ค้อแลน	1	1	0.1088
47 Sterculiaceae วงศ์ไม้สำโรง	1	1	0.1088
48 Ulmaceae วงศ์พื้งแหร	1	1	0.1088
รวม	125	176	100